

Sak nr 03/16

12. april 2016 har Nasjonal nemnd for overdragelse av spesialistpraksis avsagt slik

AVGJØRELSE

Nemndas sammensetning: Nils Grytten
Truls Disen
Arve Kristiansen

Parter: , fratredende part

-
, tiltredende part

I. INNLEDNING

Nasjonalt nemnd for overdragelse av spesialistpraksis skal fastsette kjøpesummen i forbindelse med overdragelse av en spesialistpraksis innen revmatologi. Praksisen er lokalisert i Oslo, og har driftsavtale med Helse Sør-Øst RHF. Saken behandles etter reglene i rammeavtale mellom De regionale helseforetak og Legeforeningen om avtalepraksis for spesialister pkt 11.1.

Saken har sitt utgangspunkt i at er tildelt avtalehjemmelen som har hatt med Helse Sør-Øst RHF.

Partene har forhandlet, men ikke blitt enige om hvilket vederlag skal betale til i anledning overdragelse av spesialistpraksisen og har bedt om at dette fastsettes av nemnda.

Det ble avholdt befaring og møte i praksisen 7. april 2016. Til stede var en fulltallig nemnd og begge sakens parter.

I forkant hadde partene innsendt skriftlige redegjørelse for sitt syn på saken.

Nemndas sammensetning er i henhold til oppnevning av Den norske legeforenings sentralstyre. Ingen av partene har reist innsigelse mot sammensetningen.

Sentralstyret i Legeforeningen har gitt retningslinjer som gjelder for nemndsbehandling ved overdragelse av privat spesialistpraksis med driftsavtale. Nemnda har lagt disse, samt voldgiftslovens ufravikelige bestemmelser til grunn for sitt arbeid med saken.

Partene har fri rådighet over sakens gjenstand og nemnda kan således ikke treffe en avgjørelse som går utenfor partenes påstander (krav/tilbud).

Nemnda har kommet frem til en enstemmig avgjørelse. Avgjørelsen er basert på sakens dokumenter, nemndas befarings og møtet med partene.

II. SAKENS FAKTUM

har drevet en solopraksis innen fagområdet revmatologi. Praksisen har vært organisert som et enkeltpersonforetak.

har 100 % driftsavtale med Helse Sør-Øst RHF. Driftshjemmelen er plassert i driftstilskuddsklasse III.

Praksisen har vært drevet fra lokaler i tilknytning til i Oslo. Bygget som praksisen har vært drevet fra skal rives og tiltredende part skal dermed drive sin praksis fra andre lokaler. Det er foreløpig ikke avklart hvor dette vil bli. Leieavtale/lokaler inngår dermed ikke i overdragelsen.

har hatt to ansatte, men heller ikke disse skal være med videre til . Ansatte inngår dermed ikke i overdragelsen.

Det benyttes nå Plenario journalsystem som er oppkoblet mot Helsenet. Elektronisk informasjonsutveksling benyttes til de instanser som muliggjør det. Laboratoriestyret er kvalitetssikret mot NOKLUS.

Det foreligger virksomhetssertifikat og det er inngått en serviceavtale for dataanlegget som er knyttet opp mot leasingavtale til sentrale deler av utstyret.

Praksisen er en av to revmatologipraksiser i Oslo. Fratredende part har opplyst at han har ca 2 500 pasienter på årsbasis. Dette er dermed noe over referansetallet for fagområdet på 2 200.

Fremlagte omsetningstall viser at i 2014 hadde en bruttoomsetning på rundt kr 3,2 millioner. Av dette utgjorde driftstilskuddet ca kr 1,2 millioner. Kostnadene var på drøyt kr 900 000, hvilket ga et driftsresultat på knappe kr 2,3 millioner.

Tallene for 2012 og 2013 viser noe høyere omsetning

Praksisen har vært drevet i de aktuelle lokaler i en årrekke. Det har ikke vært fravær som kan tillegges betydning i forbindelse med prisfastsettelsen.

Det var to søkere til hjemmelen da den ble utlyst.

har gitt følgende oversikt over utstyr og inventar som inngår i praksisen:

Medisinsk utstyr:

- 1 mikroskop
- 1 celleteller (sysmex)
- 1 sentrifuge

Møbler og inventar:

- 3 kontorstoler
- 3 skrivebord
- 2 veggseksjoner
- 1 arkivskap
- 2 undersøkelsesbenker (uten elektrisk heve-/senkemekanisme)
- 1 steriliseringsskap
- 2 trillebord
- Venteromsmøbler

Datautstyr/kontormaskiner:

- 4 PCer (leaset)
- 3 skrivere
- 1 kopi/fax/skanner
- Telefonsentral med 3 telefoner

III. PARTENES ANFØRSLER

Fratredende lege, , har i korthet anført:

Det er et faktum at den som overtar hjemmelen skal drive videre i egne lokaler ettersom driften ved nåværende praksissted opphører ved fratreden pr 1.9.2016. Ettersom allerede er etablert annet sted, må det vurderes som en fordel for henne at hun slipper å tre inn i leieavtaler, ansettelsesforhold mv.

Praksisen har vært drevet i mange år uten avbrudd.

har anført at hun først og fremst ønsker pasientlisten overført og ikke er så interessert i det øvrige i praksisen. Praksisen må imidlertid vurderes under ett og det er urimelig om ikke foreliggende og fullt brukbart datautstyr, telefonsentral mv. blir kompensert etter reglene for overdragelse av praksis. Det kan ikke kun være enkeltdele som er gjenstand for overdragelse. Praksisen må vurderes som en helhet.

har forsøkt å klarlegge hva som er prisnivået for tilsvarende praksiser, og ber nemnda om å fastsette en kjøpesum i samsvar med dette nivå.

Det er bedt om at kjøpesummen fastsettes til kr 900 000 fordelt på 250 000 for utstyr og inventar og kr 650 000 for opparbeidet praksis.

Tiltredende lege, _____, har i korthet anført:

Fastsettelse av verdi av opparbeidet praksis skal skje etter en helhetlig vurdering basert på de faktorer som er nedfelt i retningslinjene.

En rekke av disse faktorer vil ikke være relevante i denne saken, ettersom praksisen skal avsluttes i nåværende lokaler og ansatte ikke blir med videre til

Dette innebærer at lokaler, beliggenhet, opplært personell, kontorrutiner og annen infrastruktur som en ny lege normalt vil nyttiggjøre seg, ikke er en del av overdragelsen.

Hva gjelder medisinsk utstyr er det kun mikroskop og sentrifuge til blodprøver som er relevant. Dette har isolert sett liten verdi. Steriliseringsskap er lite vanlig i privat revmatologisk praksis. Det er ikke kostnadseffektivt å drifte utstyr til celledelling. Slike analyser kan bedre utføres på lokale laboratorier.

Kontormøbler og inventar har nok en bruksverdi i eksisterende lokaler, men ved et salg må dette prises lavt.

Det er vist til sak 04/2012 som anføres å ha en viss parallellitet til aktuelle sak. I den saken ble vederlaget for opparbeidet praksis satt til kr 200 000.

Det er fra _____ side gitt et tilbud på kr 300 000.

IV. NEMNDAS VURDERING

Nemnda skal med bindende virkning fastsette verdien på utstyr og inventar samt vederlaget for opparbeidet praksis i anledning overdragelsen mellom partene.

Utstyr/inventar

Det foreligger ikke fastsatte eller omforente kriterier for verdifastsettelse av brukt legetutstyr. Den reelle markedsverdien er vanskelig å anslå med særlig grad av nøyaktighet og markedet for slikt utstyr er lite oversiktlig. Nemndas oppgave vil som utgangspunkt være å fastsette en skjønsmessig bruksverdi for utstyret.

Nemnda legger for sin avgjørelse og vurdering til grunn at en tiltredende part er forpliktet til å overta det utstyr og inventar som er relevant for spesialiteten, all den tid dette er fungerende og ikke er fullstendig utdatert.

Det medisinske utstyret i praksisen er av fratredende part angitt til å dreie seg om tre ting, nærmere bestemt et mikroskop, en celledeller og en sentrifuge. Innkjøpsår og -pris er ikke angitt, men fratredende opplyste under befaringen at det var innkjøpt for flere år tilbake. Nemnda legger til grunn at selv om utstyret fortsatt har en bruksverdi, vil verdien ved en overdragelse være relativt lav.

Når det gjelder datautstyr, er dette leaset (for det vesentlige) og det vil dermed ikke influere direkte på prisen for utstyr og inventar. Nemnda legger for sin avgjørelse og vurdering til

grunn at tiltredende part overtar utstyret og dermed også de rettigheter og plikter som ligger til leasingavtalen. Dette blir imidlertid en faktor som nærmere blir vurdert under punktet «opparbeidet praksis».

Når det gjelder praksisens inventar, bærer dette preg av å ha vært brukt en del år og vil ha minimal omsetningsverdi, ikke minst når praksisen skal endre lokalisasjon. Flyttekostnadene av inventaret vil raskt bli høyere enn kroneverdien av det samme. Unntak herfra er «medisinsk» inventar så som undersøkelsesbenker, trillebord mv. som er dyrt i innkjøp og fortsatt vurderes å ha en bruksverdi intakt.

Kontormaskinene er fullt fungerende og vil kunne benyttes også av den nye legen.

I fremlagte næringsoppgaver er avskrivningene kr 0 for alle de tre driftsårene 2012-2014. Dette viser at det ikke er gjort investeringer av betydning de siste årene.

Det ligger i det som fremgår ovenfor at verdien av utstyr og inventar må settes betraktelig lavere enn det som er selgers prisforslag.

Skjønnsmessig har nemnda satt en samlet totalverdi på inventar og utstyr til kr 50 000.

Opparbeidet praksis

Hva gjelder verdien av opparbeidet praksis, viser nemnda til at selve driftstilskuddshjemmelen ikke er gjenstand for overdragelse da denne tildeles av det regionale helseforetaket gjennom et forvaltningsvedtak etter forutgående utlysning.

Vurderingen av "opparbeidet praksis" skal ikke baseres på rent forretningsøkonomiske kriterier og er ikke sammenfallende med forretningsbegrepet "goodwill" slik det tradisjonelt kjennes fra andre områder.

Nemndas oppgave er å finne merverdien som overtagende lege får som følge av at hun overtar en opparbeidet praksis, fremfor å starte praksis uten slikt grunnlag.

Det skal foretas en skjønnsmessig vurdering og nemnda viser særlig til rammeavtalens pkt 11.1, samt retningslinjene som er vedtatt av sentralstyret i Legeforeningen. Videre skal nevnes at Legeforeningen i et samarbeid med Helse Sør-Øst RHF har utgitt en "kommentarutgave" til Rammeavtalen, herunder bestemmelsene som omhandler overdragelse. Disse er sett hen til under nemndas behandling og vurdering i denne saken.

I følge disse skal verdien av opparbeidet praksis fastsettes etter en helhetsvurdering hvor en bl. a. vektlegger følgende relevante kriterier:

- Kontinuitet
- Type praksis (gruppe- eller solo)
- Kontorrutiner
- Opplært personell
- Attraktivitet/ beliggenhet
- Omsetning
- Pasientgrunnlag
- Samarbeidsavtaler
- Systemer i praksisen (eks journalsystem)

- Husleieavtaler og andre leieavtaler

Den innbyrdes og nærmere vektning av kriteriene er ikke angitt i retningslinjene, men er overlatt til nemnda å avgjøre ut fra det konkrete saksforhold. Det vil også være grunnlag for å vektlegge andre, relevante kriterier dersom saken skulle gi slik foranledning.

Nemnda er i sin vurdering bevisst på at regelverket og retningslinjene er et kompromiss mellom fratredende leges krav på et økonomisk oppgjør for overdragelse av opparbeidede verdier i sin praksis, mot rekrutteringshensyn og ønsket om at den best kvalifiserte lege skal gis mulighet til å starte opp i en praksis.

har bygget opp og deretter i en årrekke stått for en veldrevet praksis innenfor sitt fagområde. Praksisen har hatt en standard som gjør at den tilfredsstillende driftstilskuddsklasse III.

Det har vært en solid omsetning i praksisen og kostnadene har vært moderate, hvilket har medført et solid overskudd.

Dersom denne praksisen hadde vært videreført i de samme lokaler, med det samme hjelpepersonell, anser nemnda at den ville hatt en verdi som svarer til selgers krav.

Imidlertid skal praksisen *avvikles* i de nåværende lokaler og det følger *ikke ansatte* med i overdragelsen.

Dette innebærer at to svært sentrale faktorer for utmålingen av verdien av opparbeidet praksis dermed ikke foreligger i denne saken.

Videreføring i samme lokaler og på samme adresse er gjennomgående vurdert til å være en stor fordel ettersom kontinuiteten da mer eller mindre «sømløst» kan videreføres. Pasienter og henvisende instanser vil da også i fortsettelsen forholde seg til en praksis og en lokalisasjon som er innarbeidet og de kjenner fra før.

I denne saken må den nye legen finne nye og egnede lokaler, besørge flytting mv.

Ansatte er ved en overdragelse gjerne den viktigste kontinuitetsbæreren i overgangen mellom den gamle og den nye legen. Når dette ikke inngår i overdragelsen, forsvinner også opparbeidet kunnskap om kontorrutiner mv, og den nye legen må ikke minst ansette og lære opp nye medarbeidere. Dette har både direkte og indirekte kostnader.

Ved at ingen av disse faktorer er tilstede, vil det måtte tillegges negativ betydning for verdien av den opparbeidede praksis.

I det alt vesentlige er det som tiltredende part i dette tilfellet får nyttiggjort seg, det opparbeidede pasientgrunnlag. Dette er imidlertid godt opparbeidet over mange år, intakt og vil bli stilt til kjøpers rådighet i eksisterende dataløsning når hun skal overta praksisen. Det er stor pågang av pasienter til praksisen og fratredende part har hatt konsultasjonstall over de fastsatte referansetallene.

Kjøper har som del av sin begrunnelse for sitt standpunkt vist til sak 04/2012. Nemnda er enig i at den saken har en viss parallellitet, men også klare forskjeller. I 2012-saken hadde

fratredende part på tidspunktet for overdragelse allerede avsluttet sin praksis i Kristiansund og deretter startet ny i Molde. Dette innebar for det første at praksisen hadde ligget «brakk» en periode før tiltredende part startet opp. Dernest la nemnda til grunn at en del av pasientgrunnlaget ventelig ville forbli hos fratredende part ettersom han fortsatt skulle drive praksis i nabobyen og at tiltredende part trolig kunne forvente en ytterligere avskalling av pasientgrunnlaget. Isolert sett må verdien av pasientgrunnlaget i den saken vurderes som klart mindre enn i aktuelle sak. I aktuelle sak skal drive praksisen helt frem til overtar. Ytterligere vil han helt avslutte sitt virke som privat revmatolog når praksisen er overdradd. Verdien må mot slik bakgrunn dermed settes klart høyere enn i 2012-saken. Saken fra Kristiansund ligger også 4 år tilbake og dette må også tas i betraktning når kjøpesummen skal fastsettes.

Etter en skjønsmessig helhetsvurdering har nemnda etter dette kommet til verdien av opparbeidet praksis i denne saken skal settes til kr 500 000.

Samlet blir kjøpesummen dermed kr 550 000.

Når det gjelder betalingsfrist, settes denne til 1. september 2016 i samsvar med tidspunktet for overtagelse av hjemmelen.

Kostnadene med nemndsbehandlingen fordeles i henhold til retningslinjene, nærmere bestemt slik at disse dekkes med en halvpart på hver part etter oppgave.

V. SLUTNING

1. Kjøpesummen fastsettes til kr 550 000 – *kronerfemhundreogfemtitten* –
2. Kjøpesummen forfaller til betaling 1. september 2016
3. Partene betaler in solidum – en for begge og begge for en – nemndas omkostninger etter oppgave

Avgjørelsen er på alle punkter enstemmig.

Ålesund/Bergen/Harstad, 12. april 2016

(sign.)
Truls Disen

Nils Grytten

(sign.)
Arve Kristiansen